

Homilia en l'inici de la fase diocesana del Sínode 2021-2023

Catedral de Tarragona, 17 octubre 2021

Molt estimat Poble sant de Déu. Molt estimat Mn. Joaquim, Vicari General. Molt estimat Mn. Joan, Vicari Episcopal de Pastoral. Molt estimats responsables i agents pastorals de l'Església de Tarragona. Religiosos i religioses, laics i laiques. És un goig trobar-me aquesta tarda aquí, a la catedral, amb tots vosaltres, en l'inici de la fase diocesana del Sínode sobre la sinodalitat, que coincideix amb el tret de sortida de l'inici del nou curs, en l'enviament pastoral, que vol dir l'enviament missioner de l'Església que peregrina a Tarragona. Gràcies per ser aquesta tarda aquí tots junts. Heu vingut de moltes parròquies i comunitats, portant en el vostre cor moltes preguntes i esperances, malgrat les nits fosques de la nostra Església. Per això, estic segur que el sant Esperit de Déu —el mateix Esperit que guià a Pau i a Tecla, a Fructuós, Auguri i Eulogi— ens guiarà i ens donarà la gràcia per a seguir endavant tots junts, sabent-nos escoltar mútuament. Precisament, el lema que hem posat a aquesta fase diocesana és «Junts fem camí», dins el tema que ens proposa el Papa per a aquest Sínode: «Per una Església sinodal: comunió, participació i missió». Repeteixo: comunió, participació i missió. Son tres paraules que condensen abastament el que se'ns demana.

Com afirmava el Papa Francesc la setmana passada a Roma, el Sínode no és un parlament, ni tampoc un sondeig d'opinions. El Sínode és més aviat un moment eclesial. «Fer Sínode significa caminar junts en la mateixa direcció».¹ I el protagonista del Sínode és l'Esperit Sant. Si no hi ha l'Esperit no hi ha Sínode. Per això acabem d'escoltar aquella vinguda de l'Esperit Sant paradigmàtica en la primèria apostòlica. Visquem aquest Sínode en l'esperit de la pregària que Jesús elevà al Pare per tots els seus: «Que tots siguin u» (Jn 17,21).²

Ja fa anys que el Papa insisteix en la importància de la sinodalitat, com a testimoni eclesial escaient per als homes i dones del nostre temps. Caminar junts. «Junts fem camí»: «Precisament el camí de la sinodalitat és el camí que Déu espera de l'Església del tercer mil·lenni.»³ El Papa ens proposa un camí on s'escolti veritablement a tot el poble de Déu, on hi participi tothom, on es conjuguin les diferències de manera que ningú no hi perdi, sinó que tothom hi guanyi... Es tracta de la integració de les diversitats que tant costa d'encaixar en la vida de l'Església. Es tracta, per tant, d'un Sínode que vol parlar precisament de l'Església sinodal, un preciós joc de paraules amb un profund significat eclesial.

Per començar a treballar en la fase diocesana, us entregaré aquesta tarda una nova Exhortació Pastoral, i que porta per títol *La comunió i la sinodalitat en la vida diocesana*. Una Exhortació que vaig començar a escriure enmig de la quietud de l'estiu, i que ens pot ajudar a treballar el que se'ns demana.

El mètode sinodal ens convida a fer d'aquest Sínode una magnífica ocasió de diàleg pregon, d'escolta humil, de discerniment sincer dels signes dels temps, on el subjecte real sigui, perquè ho és, tot el poble sant de Déu.

A redós d'aquesta proposta de sinodalitat que ens ve de part del Papa Francesc, he escrit l'Exhortació pastoral, en la qual procuro presentar a tots els diocesans de l'Església que peregrina a Tarragona unes reflexions alhora teològiques, espirituals i pastorals que ens poden ajudar en aquest camí. Us invito especialment a estimar més la

¹ Francesc, *Homilia a la Missa d'obertura del Sínode sobre la sinodalitat*, Basílica de Sant Pere, 10 d'octubre de 2021.

² Francesc, *Moment de reflexió per a l'inici del procés sinodal*. Aula nova del Sínode (Dissabte, 9 d'octubre de 2021).

³ Francesc, «Discurs en la commemoració de la institució del Sínode dels Bisbes» (17-X-2015): *DdE* 1062 (2015) 657-661; aquí, 658.

nostra Església entesa com a Misteri de comunió, en el marc de la dignitat comuna de tots els batejats i batejades, i tot això pel fet de formar part del poble sant de Déu. Tan sols així podrem avançar en la sinodalitat en la vida de les nostres parròquies i comunitats.

Una Església sinodal i unes actituds sinodals tan sols poden brollar d'una Església poble de Déu, que explicita la comunió en la vida de cada dia. És per aquest motiu que, en aquesta Exhortació pastoral —en primer lloc— aprofundeixo en el sentit de la comunió eclesial, així com en els seus fonaments. I aquests fonaments s'entronquen en el misteri de Déu que és comunió de Persones: d'un Déu que és Pare, Fill i Esperit Sant. L'Església, tots nosaltres, malgrat les nostres deficiències i misèries, malgrat les nits fosques de la nostra Església —com deia abans—, som cridats a esdevenir icones d'aquesta comunió trinitària. Per això, en l'Església, «comunió» no equival merament a «comunitat», sinó que —abans de res— indica la comunió que hem d'establir amb el misteri de Déu i amb les coses santes. Aleshores, en la participació comuna amb aquest Misteri de comunió, esdevenim tots germans els uns dels altres i, per tant, exercim la comunió eclesial. Tan sols aleshores podrem acarar adequadament el repte de la missió: el repte de l'anunci missioner de l'Evangeli de Jesús. Posteriorment, a la segona part de l'Exhortació, m'endins en alguns aspectes al voltant de la sinodalitat, que ens poden ajudar a practicar-la en els nostres Consells parroquials, arxiprestals i diocesans. En aquest punt, subratllo el notable valor que té el vot consultiu en la vida de l'Església, si es realitza d'una manera responsable, respectuosa i seriosa. A la fi, la tercera part ens ha d'ajudar a aterrar en la concreció del treball proposat pel Papa Francesc, afegint-hi la llum que prové del nostre propi i fecund treball diocesà, bàsicament amb les prioritats pastorals assenyalades recentment pel Consell Pastoral Diocesà, a partir de les actituds descrites a l'Exhortació pastoral *L'Esperit fa jove l'Església*, i del document *Impuls eclesial, transformació social*, de la Comissió diocesana per a fer front als efectes de la pandèmia.⁴ Cal dir que aquest treball necessitarà de les oportunes adaptacions que cada grup o cada comunitat pot portar a terme. No cal respondre a tota la munió de preguntes que s'hi plantegen i, a més, es pot treballar de formes molt diverses, fins i tot, si convé, de forma telemàtica. ¿Què se'ns demana concretament? Doncs se'ns demana que, amb una actitud de conversió missionera, reflexionem personalment i comunitàriament sobre el present i el futur de la nostra Església, concretada en cada una de les nostres comunitats. Hem de pensar i aportar sobre el nostre viatge junts com a Església de Tarragona i Església Universal; de mirar de no deixar-nos a ningú endarrerit. Es tracta de saber escoltar, amb el cor obert, a tot-hom, especialment el laïcat, els pobres, la joventut i les dones, i integrar-nos ben harmoniosament en la comunitat. I no només escoltar, cal prendre la paraula i opinar amb valentia, mirant de portes enfora, pensant en la societat en la que vivim i pensant en l'Església a la qual pertanyem. Tot això que us estic dient, ho hem de fer pregant i celebrant, que és el que ens dóna cohesió en els nostres cors. I les nostres celebracions també les hem de revisar i acollir, i animar les persones a exercir els ministeris necessaris.

Fer tot això és el que en diem «sinodalitat». No és una assemblea, ni un parlament, ni un debat... és molt més, és escoltar com l'Esperit Sant es mou per entre les nostres comunitats i es mou en els cors dels nostres germans i germanes cristians. I amb l'ajut de l'Esperit discernir i decidir. No votar un cop i prou, sinó sobretot discernir. Per saber fer això, que és una proposta nova a l'Església, també n'hem d'aprendre. Tots n'hem d'aprendre, començant pel mateix bisbe! Nosaltres a la diòcesi de Tarragona ho farem especialment durant aquest curs, sobretot fins el proper mes d'abril. I això es pot fer de moltes maneres. A més, no ens hem de preocupar pels resultats immediats. Com afirmo en l'Exhortació pastoral, allò important és iniciar processos més que aconseguir espais. Allò important és cercar «l'hora de Déu» en cada un dels nostres cors i en cada una de les nostres comunitats. Allò important és la participació de tots, que tan sols pot brollar de l'esperança il·lusionada que ens porta el do de l'Esperit Sant en l'Església, tal com hem escoltat avui a l'hora de la proclamació de la Paraula de Déu.

Tots estem cridats a participar en la vida i en la missió de l'Església, esdevenint deixebles missioners en els nostres ambients. El Papa Francesc ens esperona en base a la participació comuna per la gràcia del Baptisme: «La

⁴ Exhortació pastoral *L'Esperit fa jove l'Església. Dotze actituds pastorals per a l'Església que peregrina a Tarragona, a vint-i-cinc anys del Concili Provincial Tarraconense de 1995*, Tarragona 2020; Comissió diocesana per a fer front als efectes de la Covid-19, *Impuls eclesial, transformació social. Des d'un temps d'incertesa, una mirada de confiança* (octubre 2020), Arquebisbat de Tarragona: Col·lecció Tau, n. 23 (2020).

participació de tots és un compromís eclesial irrenunciable! Tots els batejats, aquest és el carnet d'identitat: el baptisme».⁵

Per a realitzar aquesta tasca de sinodalitat en la nostra Església de Tarragona són necessàries unes actituds espirituals. Algunes d'elles les procuro descriure a l'Exhortació Pastoral. Ara aquí, tan sols vull indicar que hem de saber demanar a l'Esperit Sant «el do de l'escolta». En primer lloc, saber-nos escoltar a nosaltres mateixos per tal que, amb una actitud de conversió missionera, saber escoltar el batec de Déu, «fins sentir junt amb ell el batec del poble». I, també, saber escoltar el poble «fins respirar la voluntat a la qual Déu ens crida».⁶

Per a aquesta tasca, ens cal una «espiritualitat de la comunió». El Papa sant Joan Pau II, a la Carta apostòlica sobre l'inici del nou mil·lenni, afirmava que «abans de programar iniciatives concretes» cal promoure i proposar una «espiritualitat de la comunió» «com a principi educatiu en tots els llocs on es forma l'home i el cristià, on s'eduquen els ministres de l'altar, les persones consagrades i els agents pastorals, on es construeixen les famílies i les comunitats». En aquest punt, el Papa Wojtyła descriu admirablement aquesta espiritualitat, que condensa el que he volgut presentar en tota la primera part de la meva Exhortació pastoral.⁷

Sense aquest camí espiritual, no ens podem fer il·lusions, continua dient el sant Papa. Perquè «de poca cosa servirien els instruments externs de la comunió», com poden ser els diversos consells. Tan sols «esdevindrien mitjans sense ànima, màscares de comunió més que no pas les seves vies d'expressió i de creixement».⁸ Per aquest motiu, una mica més endavant, el mateix Papa afegia la conveniència de «valorar cada vegada més els organismes de participació», com els *consells presbiterals* i pastorals, donat que «la teologia i l'espiritualitat de la comunió aconsellen una escolta recíproca i eficaç entre pastors i fidels».⁹ Com afirmava sant Pau VI, «la sort de l'evangelització està certament vinculada al testimoniatge d'unitat donat per l'Església».¹⁰

Finalment, convé recordar que la comunió eclesial i la participació o la sinodalitat tenen sentit en la clau de la missió de l'anunci de l'Evangeli en els nostres ambients. Per això avui, en aquesta solemne pregària de Vespres, explicitem també l'enviament missioner de tots i totes a les nostres respectives parròquies, delegacions i comunitats. Ens convé dialogar els uns amb els altres amb humilitat. Però el diàleg i la discussió han de passar sempre per la pregària humil i d'adoració del Senyor. Perquè l'escolta sense més, no ajuda. El diàleg pel diàleg no porta a cap part. Però l'escolta i el diàleg humil, amb la pregària sincera, porten a l'acció evangelitzadora. L'escolta i el diàleg humil, passats pel sedàs de la pregària, porten al discerniment adequat, porten a saber comprendre el que l'Esperit Sant vol per a la nostra Església.

Molt estimats i estimades. Avui aquí, en el marc d'aquesta incomparable catedral, en l'inici de la fase diocesana del Sínode i en el dia de l'enviament pastoral i missioner a les nostres parròquies i comunitats, estem en pregària, en actitud d'adoració. És el moment oportú, és l'hora oportuna per demanar al Senyor que, per mitjà del seu Sant Esperit, ens obri al discerniment i ens il·lumini, orienti aquesta nostra fase diocesana del Sínode perquè no sigui una «convenció» eclesial, una conferència d'estudis o un congrés polític, perquè no sigui un parlament, sinó un esdeveniment de gràcia, un procés de guariment eclesial guiat per l'Esperit Sant,¹¹ i que redreci el que som i el que fem com a creients. Que el testimoniatge preclar de Pau i Tecla, de Fructuós, Auguri i Eulogi, ens ajudi en aquest propòsit. Que Santa Maria de Misericòrdia, sota l'advocació del Claustre que es venera en aquesta estimada Catedral, ens acaroni a tots i a totes amb la seva benvolença. Amén.

5 Francesc, *Moment de reflexió per a l'inici del procés sinodal*. Aula nova del Sínode (Dissabte, 9 d'octubre de 2021).

6 *Ibid.*

7 Sant Joan Pau II, Carta apostòlica *Novo millennio ineunte* al terme del gran Jubileu (6-I-2001), n. 43: *DdE* 758 (2001) 118.

8 *Ibid.*

9 *Ibid.*, n. 45: *DdE* 758 (2001) 118

10 Sant Pau VI, Exhortació Apostòlica *Evangelii nuntiandi* (8-XII-1975), n. 77: *DdE* 209-210 (1976) 327.

11 Francesc, *Homilia a la Missa d'obertura del Sínode sobre la sinodalitat*, Basílica de Sant Pere, 10 d'octubre de 2021.